

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **I. N.**, zastoupena Mgr. Petrem Miketou, advokátem se sídlem Jaklovecká 18/1249, Ostrava - Slezská Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 7. 2016, č. j. 18 Ad 17/2014 - 138,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 7. 2016, č. j. 18 Ad 17/2014 - 138 **se zrušuje** a věc **se vrací** krajskému soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 10. 2. 2014, č. j. X, Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) zamítla námitky žalobkyně a potvrdila své prvoinstanční rozhodnutí ze dne 23. 9. 2013, č. j. X, kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

II.

[2] Žalobkyně podala proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který ji zamítl rozsudkem ze dne 2. 10. 2014, č. j. 18 Ad 17/2014 - 43. Rozsudek krajského soudu však byl ke kasační stížnosti žalobkyně zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2014, č. j. 7 Ads 240/2014 - 14, a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení. Rozsudkem ze dne 14. 7. 2016, č. j. 18 Ad 17/2014 -138, krajský soud žalobu opět zamítl.

[3] Krajský soud si pro účely přezkumného soudního řízení nejprve opatřil pouze posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě (dále jen „posudková komise

v Ostravě“) ze dne 14. 8. 2014. V průběhu dalšího řízení si pak opatřil rovněž doplňující posudek téže posudkové komise ze dne 9. 4. 2015, srovnávací posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích (dále jen „posudková komise v Českých Budějovicích“) ze dne 30. 6. 2015 a doplňující posudky téže posudkové komise ze dne 6. 10. 2015 a ze dne 5. 4. 2016.

[4] Z takto doplněného dokazování podle krajského soudu vyplývá, že k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí byla žalobkyně invalidní pro invaliditu III. stupně, tato invalidita byla stanovena od 20. 1. 2011, přičemž před tímto datem invalidní nebyla. Uvedený závěr učinila posudková komise v Českých Budějovicích ve svém posudku ze dne 30. 6. 2015 a na svém závěru setrvala i v doplňujících posudcích ze dne 6. 10. 2015 a 5. 4. 2016. Podle názoru krajského soudu je v těchto posudcích řádně vysvětlen odlišný posudkový závěr, než jaký učinila posudková komise v Ostravě. Posudek této posudkové komise dostatečně a srozumitelně vysvětlil, proč je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně lehká mentální retardace komplikovaná chronickou úzkostně depresivní poruchou až těžké intenzity a nikoliv psoriasis vulgaris v generalizované formě s psoriatickou arthritidou, jak ve svém posudku tvrdila posudková komise v Ostravě. Krajský soud považoval uvedený posudek posudkové komise v Českých Budějovicích, ve znění jeho doplňků, za dostačující, neboť vycházel z veškeré dostupné zdravotní dokumentace žalobkyně i všech žalobkyní předložených lékařských nálezů v průběhu tohoto řízení. Protože se žalobkyně domáhala přiznání invalidního důchodu od 16. 7. 2001, nezbylo krajskému soudu, než opětovně žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

III.

[5] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[6] Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost žalobkyně rozsudkem ze dne 11. 10. 2016, č. j. 7 Ads 172/2016 - 26. Ztotožnil se s názorem krajského soudu a posudkové komise v Českých Budějovicích, která posoudila povahu, závažnost a vývoj rozhodného zdravotního postižení stěžovatelky (lehká mentální retardace komplikovaná chronickou úzkostně depresivní poruchou až těžké intenzity). Posudková komise se rovněž zabývala námitkou, že invalidita žalobkyně existuje již od roku 2001, a v této souvislosti uvedla, z jakých důvodů uznává stěžovatelku jako invalidní až od 20. 1. 2011. Posudková komise se rovněž vypořádala i se žalobkyní dodatečně předloženou zdravotnickou dokumentací.

[7] Žalobkyně se domáhala přiznání invalidního důchodu již od 16. 7. 2001, avšak z posouzení rozhodujícího zdravotního postižení v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu stěžovatelky podle Nejvyššího správního soudu jednoznačně vyplývalo, že k tomuto datu invalidní nebyla. Ve shodě s krajským soudem poukázal na výsledky doplňujícího posouzení posudkové komise v Českých Budějovicích, podle kterého je v psychiatrickém vyšetření z roku 1981 uvedeno, že je stěžovatelka schopna pracovního zařazení úměrného jejím duševním schopnostem. Dle dalšího psychiatrického vyšetření z 18. 11. 2010 šlo o první psychiatrický kontakt a ke zhoršení psychického stavu došlo až 18. 1. 2011 natolik, že stav vyžadoval hospitalizaci, kterou stěžovatelka odmítla.

IV.

[8] Nálezem ze dne 6. 3. 2018, sp. zn. III. ÚS 4160/16 zrušil Ústavní soud naposledy uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu a vyslovil, že tímto rozsudkem bylo porušeno

pokračování

základní právo žalobkyně na řádný proces zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Podle Ústavního soudu vznikají vážné pochybnosti o úplnosti a přesvědčivosti posudků posudkové komise v Českých Budějovicích. K určení data vzniku invalidity tato komise setrvala na závěru, ke kterému dospěla již v posudku ze dne 30. 6. 2015, tedy že žalobkyně je invalidní až od 20. 1. 2011. Až dne 18. 1. 2011 si její zdravotní stav vyžádal hospitalizaci a právě v této době se její zdravotní stav zhoršil natolik, že přestala být schopna výkonu práce. Z dosavadní dokumentace ověřila, že na podkladě vyšetření z let 1978 a 1981 byla žalobkyně schopna pracovního zařazení úměrného jejím duševním schopnostem. Vyjádření komise k datu vzniku invalidity třetího stupně se v podstatě opírá o datum psychiatrického vyšetření ze dne 18. 1. 2011. Datum návštěvy u lékaře je dle názoru Ústavního soudu nutno kvalifikovat jako datum nahodilé, které ještě nevypovídá o skutečném datu vzniku onemocnění. Toho dne došlo pouze k vyhledání lékařské pomoci. Tento nedostatek je podle Ústavního soudu prohlouben s ohledem na tvrzení žalobkyně, že z důvodu svého onemocnění nebyla schopna si zajistit odpovídající péči a teprve až její manžel, kterého poznala v roce 2010, jí v tomto směru pomohl. Posudek rovněž nijak nereaguje na námitky, že pro duševní potíže byla již v roce 1998 hospitalizována v Léčebně dlouhodobě nemocných v Jablunkově a již v této době jí byla podávána psychofarmaka.

[9] Ústavní soud shledal pochybnosti o datu vzniku invalidity k 18. 1. 2011 rovněž v tom, že podle posudkové komise se zdravotní stav žalobkyně natolik zhoršil, že přestala být schopna výkonu práce, ačkoli ve znaleckém posudku MUDr. J. M. ze dne 31. 8. 2014 je naopak konstatováno, že při ambulantní kontrole k datu 18. 1. 2011 nebylo popsáno zhoršení zdravotního stavu. Poukázal rovněž na opakovanou zásadní změnu v posouzení a určení onemocnění, které má mít rozhodující dopad na invaliditu žalobkyně a tedy i na okamžik jejího vzniku. Nejprve bylo rozhodující příčinou *asthma bronchiale* a duševní onemocnění. Posléze měla být rozhodující příčinou podle posudkové komise v Ostravě *psoriatická artritida* a následně podle posudkové komise v Českých Budějovicích pouze její duševní onemocnění. Závěr komise v Českých Budějovicích o tom, že ostatní nemoci jsou dlouhodobě stabilizované, však dostatečným způsobem nerozptyluje shora uvedené pochybnosti. S ohledem na uvedené skutečnosti shledal Ústavní soud znalecké posudky posudkové komise v Českých Budějovicích nepřesvědčivé, pokud jde o určení doby vzniku invalidity. Krajským soudem přijatý skutkový závěr o datu vzniku invalidity tak byl založen na nedostatečném dokazování, čímž došlo k porušení ústavně zaručeného práva na řádný proces.

V.

[10] Ústavní soud ve shora rekapitulovaném zrušujícím nálezu jednoznačně uzavřel, že posudky posudkové komise v Českých Budějovicích, ze kterých vycházel krajský soud v druhém rozsudku, jsou nepřesvědčivé, pokud jde o určení data vzniku invalidity. Proto bylo dokazování provedené před krajským soudem podle jeho názoru nedostatečné a došlo tak k zásahu do ústavně zaručeného práva stěžovatelky na řádný proces.

[11] V této procesní fázi řízení proto nezbyvá než konstatovat, že skutková zjištění učiněná doposud krajským soudem neskýtají zatím bezpečný podklad pro závěry, které z nich krajský soud dovodil. Bude třeba doplnit dokazování zejména k posouzení data vzniku invalidity stěžovatelky a zvážit k tomu i zadání znaleckého posudku. Nejvyšší správní soud však, coby soud rozhodující o kasačních stížnostech jako mimořádných opravných prostředcích proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů ve správním soudnictví, nemá nyní procesní prostor doplnit takto podstatným způsobem dokazování. Rozhodoval by *de facto* v jediné instanci o základu sporu, což mu nepřísluší. Tomu odpovídá i poznámka Ústavního soudu o vázanosti petitum ústavní stížnosti, neboť stěžovatelka nepožadovala zrušení jiného rozhodnutí

než rozsudku Nejvyššího správního soudu. K doplnění dokazování v Ústavním soudem naznačených směrech proto bude v dalším řízení povinen krajský soud.

[12] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[13] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2018

Mgr. David Hipšr
předseda senátu